

CZU: 343.56(478)

MANIPULAREA UNUI EVENIMENT ȘI PARIURILE ARANJATE**(art.242¹ ȘI 242² CP RM): INFRAȚIUNI DE CORUPȚIE?****Gheorghe RENIȚĂ***Universitatea de Stat din Moldova*

În prezentul demers științific ne propunem să oferim răspuns la întrebarea cu care el se deschide: manipularea unui eveniment și pariurile aranjate (art.242¹ și 242² din Codul penal al Republicii Moldova (CP RM)): infraționi de corupție? Altfel spus, este oare îndreptățită optica de a raporta infraționile de manipulare a unui eveniment și de pariuri aranjate la grupul celor de corupție? Punctul de pornire pentru elaborarea acestei investigații l-a constituit Proiectul de Lege nr.268/2016, care, *inter alia*, urmărește includerea art.242¹ și 242² CP RM printre infraționile de corupție. În acest sens, se constată că fapta exprimată în încurajarea, influențarea sau instruirea unui participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat să întreprindă acțiuni care ar produce un efect viciat asupra evenimentului respectiv, cu scopul de a obține bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, care nu i se cuvin, pentru sine sau pentru o altă persoană (art.242¹ CP RM), precum și fapta de pariere pe un eveniment sportiv sau pe un alt eveniment de pariat, fie în informarea altor persoane despre existența unei înțelegeri în privința trucării aceluși eveniment în intenția de a le determina să participe la pariul respectiv, săvârșită de către o persoană care cunoaște cu certitudine despre existența unei înțelegeri privind trucarea aceluși eveniment (art.242² CP RM), nu au cum să se plieze normelor care instituie răspunderea penală pentru coruperea pasivă (art.324 CP RM), coruperea activă (art.335 CP RM), traficul de influență (art.326 CP RM), luarea de mită (art.333 CP RM) sau darea de mită (art.334 CP RM). Or, aceste prevederi incriminatoare au raze diferite de acțiune. Se relevă că pentru a atribui o infrațiune sau alta la categoria celor de corupție este ineluctabil ca aceasta să corespundă trăsăturilor definitorii ale corupției, și anume: să afecteze exercitarea normală a funcției; să presupună folosirea de către subiectul actelor de corupție sau al faptelor de comportament corupțional a funcției sale; să se exprime în solicitarea, primirea sau acceptarea, direct sau indirect, pentru sine sau pentru o altă persoană, a unor foloase materiale sau a unui avantaj necuvenit; să se poată înfățișa în promisiunea, oferirea sau acordarea ilegală a unor asemenea foloase sau avantaje necuvenite subiecților actelor de corupție. Se conchide că infraționile prevăzute la art.242¹ și 242² CP RM nu se grefează trăsăturilor definitorii ale corupției, acestea având individualitatea lor, deosebindu-se de infraționile de corupție. De asemenea, se arată că aceeași concluzie decurge și din textul Convenției Consiliului Europei privind manipularea în competițiile sportive din 18 septembrie 2014, precum și din actele normative ale unor organizații sportive ce reglementează răspunderea disciplinară pentru încălcarea eticii în sport. Finalmente, se accentuează că concepția de a raporta infraționile de manipulare a unui eveniment și de pariuri aranjate la categoria celor de corupție nu este fundamentată și urmează a fi abandonată.

Cuvinte-cheie: *corupție, manipularea unui eveniment, pariuri aranjate, eveniment sportiv, eveniment de pariat, integritatea sportului, meciuri aranjate.*

ARE THE MANIPULATION OF AN EVENT AND THE ARRANGED BETS (art.242¹ AND 242² OF THE PENAL CODE OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA) CORRUPTION OFFENSES?

This scientific paper aims to give answers to its own introductory question: are the manipulation of an event and the arranged bets (article 242¹ and 242² of the Criminal Code of the Republic of Moldova (CC RM)) corruption offenses? In other words, is it justified to be included the above mentioned offenses to the group of corruption offenses? The starting point for the development of this investigation was the Draft Law no.268/2016 which, *inter alia*, aims to incorporate art.242¹ and 242² of the CC RM among the corruption offenses. In this regard, it is noted that the deed expressed in encouraging, influencing or training a participant at a sporting event or at a betting event to take actions that could produce a flawed legal effect upon that event, with the aim of achieving goods, services, privileges or advantages in any form, that he should not have had obtained for him or for any other person (art.242¹ of the CC RM), as well as the act of betting on a sporting event or any other event that involves betting, or to inform others about the existence of an agreement on tricking that event with the intention of getting them to participate in that bet, made by a person which does not certainly know about the existence of an agreement about tricking that event (art.242² of the PC RM), cannot be qualified in the content of norms that establish criminal liability for passive corruption (art.324 of the CC RM), active corruption (art.335 of the CC RM), influence peddling (art.326 of the CC RM), bribery (art.333 and 334 of the CC RM). This is due to the fact that the above-mentioned norms have different scopes. In order to ascribe a criminal offense to the category of corruption crimes, it is necessary for such an offense to have the defining characteristics of corruption, namely: to affect the normal exertion of the function; to imply usage by the subject of acts of corruption or acts of corrupt behaviour of his official position; to be manifested through requesting, receiving or accepting, directly or indirectly, for himself or

for another person, undue material benefits or advantages; to be able to express itself through illegal promising, offering or giving of such undue benefits or advantages to the subjects of acts of corruption. Therefore, the criminal offenses set forth by art. 242¹ and 242² of the CC RM do not have the defining characteristics of corruption, as their individual traits set them apart from corruption crimes. Also, it is shown that the same conclusion results from the text of the Council of Europe Convention on the Manipulation of Sports Competitions of September the 18th, 2014, as well as from the statutes of certain sports organisations that regulate disciplinary liability for violating sports ethics. Finally, it is emphasized that the concept of ascribing crimes concerning manipulation of an event and arranged bets is not substantiated and shall be relinquished.

Keywords: *corruption, manipulation of an event, arranged bets, sporting event, betting event, the integrity of sport, match-fixing.*

Introducere

La 15 iunie 2016, un grup de deputați au înregistrat în Parlamentul Republicii Moldova Proiectul Legii privind modificarea și completarea unor acte legislative (Codul penal – art.55, 60, 64 ș.a.; Codul de procedură penală – art.1328 ș.a.), pe care, *brevitatis causa*, îl vom numi în continuare Proiectul de Lege nr.268/2016 [1]. La aceeași dată, proiectul respectiv a fost afișat pe pagina oficială a autorității legiuitoare.

Inter alia, prin această inițiativă legislativă se dorește completarea Codului penal al statului nostru cu art.123² „Infrațiuni de corupție, infrațiuni asimilate corupției și infrațiuni conexe acestora” având următorul conținut: „prin infrațiune de corupție se înțelege una dintre infrațiunile prevăzute la art.181¹, 181², 240, 242¹, 242², 256, 324-326¹, 332², 333, 334 (alin.(1)); prin infrațiuni asimilate corupției se înțelege infrațiunile prevăzute la art.182, 239-239², 326²-332¹, 335-335³ (alin.(2)); prin infrațiune conexă infrațiunilor de corupție și infrațiunilor asimilate corupției se înțelege orice infrațiune săvârșită împreună sau în legătură cu acestea (alin.(3))”.

Fără a pretinde realizarea unui studiu *per ansamblu* al articolului proiectat, în mod aparte, se impune atenției optice de a considera faptele de manipulare a unui eveniment (art.242¹ CP RM) și de pariuri aranjate (art.242² CP RM) ca fiind infrațiuni de corupție. În acest fâgaș apare ca firească întrebarea: este oare îndreptățită concepția de a raporta aceste infrațiuni la grupul celor de corupție? În efortul de a căuta răspuns la această dilemă, vom valorifica prevederile *de lege lata*, abordările doctrinare, precum și practica judiciară.

Rezultate obținute și discuții

Ab initio, este necesar să scoatem în relief că fapta de manipulare a unui eveniment este incriminată în art.242¹ CP RM într-o variantă-tip și într-o variantă agravată.

Astfel, varianta-tip a infrațiunii date, specificată la alin.(1) art.242¹ CP RM, se exprimă în încurajarea, influențarea sau instruirea unui participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat să întreprindă acțiuni care ar produce un efect viciat asupra evenimentului respectiv, cu scopul de a obține bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, care nu i se cuvin, pentru sine sau pentru o altă persoană.

În varianta sa agravată, consemnată la alin.(2) art.242¹ CP RM, manipularea unui eveniment este săvârșită de către un antrenor, un agent al sportivului, un membru al juriului, un proprietar de club sportiv sau de o persoană care face parte din conducerea unei organizații sportive.

La rândul său, fapta de pariuri aranjate este incriminată în art.242² CP RM într-o variantă-tip și într-o variantă agravată.

La concret, varianta-tip de infrațiune, inserată la alin.(1) art.242² CP RM, constă fie în pariarea pe un eveniment sportiv sau pe un alt eveniment de pariat, fie în informarea altor persoane despre existența unei înțelegeri în privința trucării aceluși eveniment în intenția de a le determina să participe la pariul respectiv, săvârșită de către o persoană care cunoaște cu certitudine despre existența unei înțelegeri privind trucarea aceluși eveniment.

Iar varianta agravată de infrațiune, prevăzută la lit.a) alin.(2) art.242² CP RM, presupune că infrațiunea specificată la alin.(1):

- este săvârșită de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală (lit.a));
- cauzează daune în proporții deosebit de mari (lit.b)).

După această trecere în revistă a aspectelor tehnico-legislative ale infrațiunilor prevăzute la art.242¹ și 242² CP RM, notăm că în doctrina juridică [2, p.83] s-a observat, temeinic, că, cel mai probabil, modelul de elevație juridică pentru elaborarea art.123² din Proiectul de Lege nr.268/2016 a servit Legea României pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, nr.78 din 08 mai 2000 [3].

Așadar, conform art.5 al legii nominalizate: în înțelesul Legii României nr.78/2000, sunt infracțiuni de corupție infracțiunile prevăzute la art.289-292 din Codul penal, inclusiv atunci când acestea sunt comise de persoanele prevăzute la art.308 din Codul penal (alin.(1)); în înțelesul aceleiași legi, sunt infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție infracțiunile prevăzute la art.10-13 (alin.(2)).

În dezvoltarea acestor prevederi, la art.6 al Legii României nr.78/2000 se stabilește că sunt infracțiuni de corupție: luarea de mită (art.289 din Codul penal al României [4]); darea de mită (art.290 din Codul penal al României); traficul de influență (art.291 din Codul penal al României); cumpărarea de influență (art.292 din Codul penal al României).

În așa fel, constatăm că în accepțiunea actului legislativ prenotat, nu sunt atribuite la grupul infracțiunilor de corupție faptele de manipulare a unui eveniment (art.242¹ CP RM) și de pariuri aranjate (art.242² CP RM). Însă, acest lucru nici nu a fost posibil *de plano*, deoarece în legislația penală a statului vecin România nu se regăsesc norme analogice cu art.242¹ și 242² CP RM.

Inventariind unele acte normative internaționale dedicate materiei corupției [5, 6], desprindem că acestea nu conțin prevederi referitoare la infracțiunile de manipulare a unui eveniment sau de pariuri aranjate. De data aceasta, credem că explicația rezidă, așa cum ne vom putea convinge *infra*, în aceea că numitele infracțiuni nu se pretează esenței juridice a conceptului de „corupție”¹. În plus, precizăm că abia relativ recent s-a intensificat procesul de incriminare a faptelor de manipulare a unui eveniment și de pariuri aranjate (de altfel, în țara noastră infracțiunile statuate la art.242¹ și 242² CP RM au apărut pe scena juridică grație intrării în vigoare la 12 aprilie 2013 a Legii Republicii Moldova pentru modificarea și completarea unor acte legislative², nr.38 din 21 martie 2013 [7]), după ce au atins cote alarmante, conturându-se amploarea unei negativități adânc înrădăcinate și ostilitatea totală la adresa acestor fapte.

Totuși, în viziunea lui K.L. Jones, deși Convenția ONU împotriva corupției³ din 31 octombrie 2003 [8] nu conține termenul „sportiv” și nici sintagma „aranjarea meciurilor”, aceasta își extinde antenele, inclusiv, și pentru fapta de manipulare a unui eveniment sportiv. Iată de ce, în opinia autorului citat, sunt inutile eforturile statelor lumii de a institui noi norme penale pentru combaterea fenomenului aranjării meciurilor (comparând metaforic acest proces cu activitatea de reinventare a roții) [9, p.57-59].

De asemenea, într-un studiu întreprins sub auspiciile Oficiului ONU pentru Droguri și Crimă și ale Comitetului Olimpic Internațional, se arată (cu anumite nuanțări) că dispozițiile Convenției ONU împotriva corupției pot fi aplicate și în privința faptei de aranjare a meciurilor în ipoteza în care sunt întrunite condițiile (cerute) ce vizează subiectul infracțiunii, și anume: de agent public (*alias* persoană publică – *n.a.*) [10, p.279-284].

În contrast, N.Weise, J.Dehn și H.Brandau au punctat că, „din păcate, există o formă specială de corupție (sublinierea ne aparține – *n.a.*) răspândită la nivel mondial. Este corupția din sportul profesionist, cum ar fi influențarea arbitrilor și a jucătorilor de fotbal. Prin decizii eronate sau diverse alte forme de manipulare a jocului, aceștia trebuie ca, în mod deliberat, să denatureze rezultatul jocului contra unei sume de bani, așa încât cei aflați în spatele acestor manipulări să câștige foarte mult din pariuri. Acțiuni similare se întâlnesc și la alte discipline sportive, cum ar fi la cursele de cai sau la handbal. Astfel de acțiuni ale „mafiei pariurilor” și ale sportivilor plătiți de aceasta nu (sublinierea ne aparține – *n.a.*) intră sub incidența dispozițiilor legale referitoare la mituirea angajaților... sau la alte fapte de corupție. De aceea, se solicită introducerea unei dispoziții penale noi, denumită „manipularea rezultatelor sportive”” [11, p.18].

Într-adevăr, examinând textul Convenției ONU împotriva corupției, precum și dispozițiile relevante ale legii penale a statului nostru care transpun prevederile acestui act cu vocație internațională, ne formăm opinia că fapta manifestată în încurajarea, influențarea sau instruirea unui participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat să întreprindă acțiuni care ar produce un efect viciat asupra evenimentului respectiv, cu scopul de a obține bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, care nu i se cuvin, pentru sine sau pentru o altă persoană (art.242¹ CP RM), precum și fapta de pariuri pe un eveniment sportiv sau pe un alt eveniment de pariat, fie în informarea altor persoane despre existența unei înțelegeri în privința trucării aceluși eveniment în intenția de a le determina să participe la pariul respectiv, săvârșită de către o persoană care

¹ *Infra* vom reveni cu detalii asupra conceptului „corupție”.

² Ca o paranteză, amintim că prin această lege, între altele, dispozițiile de la alin.(1) art.333 și de la alin.(1) art.334 CP RM au fost suplinite, astfel încât să devină posibilă aplicarea răspunderii penale pentru luarea de mită de către un participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat și, respectiv, pentru darea de mită unui participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat.

³ Respectiva Convenție a fost ratificată de către țara noastră prin Legea Republicii Moldova pentru ratificarea Convenției ONU împotriva corupției, nr.158 din 06 iulie 2007 [48].

cunoaște cu certitudine despre existența unei înțelegeri privind trucarea aceluși eveniment (art.242² CP RM), nu au cum să se plieze normelor care instituie răspunderea penală pentru coruperea pasivă (art.324 CP RM), coruperea activă (art.335 CP RM), traficul de influență⁴ (art.326 CP RM), luarea de mită (art.333 CP RM) sau darea de mită (art.334 CP RM). Or, aceste prevederi incriminatoare au raze diferite de acțiune.

După această digresiune absolut necesară, evidențiem că în Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind „Dezvoltarea dimensiunii europene a sportului” din 18 ianuarie 2011 se diseminează: „Aranjarea meciurilor violează etica și integritatea sportului. Fie că sunt legate de influențarea pariurilor sau de atingerea obiectivelor sportive, ele reprezintă o formă de corupție (sublinierea ne aparține – n.a.) și sunt astfel sancționate de dreptul penal național” [12].

Pe aceeași undă, în Recomandarea de Decizie a Consiliului din 13 noiembrie 2012 de autorizare a Comisiei Europene să participe, în numele Uniunii Europene, la negocierile referitoare la o Convenție internațională a Consiliului Europei privind lupta împotriva manipulării rezultatelor sportive, se decelează că: „(...) aranjarea meciurilor reprezintă o formă de corupție (sublinierea ne aparține – n.a.) și, ca atare, este sancționată de legile penale naționale” [13].

Nu în ultimul rând, într-o altă sursă s-a ales că „o formă de corupție specifică sportului constă din pariurile aranjate, multe dintre scandalurile cauzate de această practică fiind blamate pe crima organizată” [14].

Extrapolând aceste afirmații la prevederile art.242¹ și 242² CP RM, ne întrebăm: constituie oare faptele de manipulare a unui eveniment și de pariuri aranjate o formă specială de corupție? Aceasta să fie adevărata lor natură juridică? În acest sens, profilăm un răspuns negativ.

Întru a fundamenta punctul nostru de vedere, întâi de toate ne vom bizui pe faptul că art.242¹ și 242² CP RM sunt amplasate în Capitolul X „Infrațiuni economice” din Codul penal al Republicii Moldova. De aici derivă și concluzia: dispozițiile prevăzute la art.242¹ și 242² CP RM au menirea de a protegei generic (obiectul juridic generic al acestor infracțiuni) relațiile sociale cu privire la economia națională (*alias* relațiile sociale economice). Pe când obiectul juridic generic al infracțiunilor de corupție îl formează fie relațiile sociale cu privire la buna desfășurare a activității în sfera publică, fie relațiile sociale cu privire la activitatea de serviciu în sfera privată.

Evident că acest raționament nu este nici suficient și nici cel mai plauzibil pentru a ne opri aici cu discursul nostru argumentativ. Or, în perimetrul dreptului comparat nu există unison în ceea ce privește locul infracțiunilor de manipulare a unui eveniment și de pariuri aranjate în legislația penală [15, p.20]. În afară de aceasta, persistă și incriminări care sunt catalogate artificial la grupul infracțiunilor economice⁵. De pildă, este cazul art.256 „Primirea unei remunerații ilicite pentru îndeplinirea lucrărilor legate de deservirea populației” din Codul penal, în legătură cu care în literatura de specialitate [16, p.24; 17, p.101] a fost sugerată permutarea acestuia la grupul infracțiunilor de serviciu sau în legătură cu serviciul.

⁴ Făcând un excurs istoric indispensabil, surprindem că în unul dintre proiectele de lege (promovat de un grup de deputați) [49], care a stat la baza adoptării Legii Republicii Moldova pentru modificarea și completarea unor acte legislative, nr.38 din 21 martie 2013, se urmărea completarea Codului penal cu următorul articol:

„Articolul 395. Traficul de influență în sport

(1) Primirea sau extorcarea de bani, titluri de valoare, alte bunuri sau avantaje patrimoniale, acceptarea de servicii, bunuri sau avantaje, personal sau prin mijlocitor, pentru sine sau pentru o altă persoană, săvârșite intenționat de către o persoană care are influență sau care susține că are influență asupra brigăzii de arbitri, antrenorilor, managerilor, directorilor executivi, proprietari ai organizațiilor sportive, fondatorilor, persoanelor care gestionează organizații sportive, sportivilor participanți la competiții, responsabililor din cadrul federațiilor de profil în scopul de a-1 face să îndeplinească ori să nu îndeplinească acțiuni ce intră în obligațiile lui, indiferent dacă asemenea acțiuni au fost sau nu săvârșite,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 500 la 1500 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani;

(2) Aceleași acțiuni urmate de influența promisă sau de obținerea rezultatului urmărit, săvârșite:

a) de două sau mai multe persoane;

b) cu primirea de bunuri sau avantaje în proporții mari,

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1000 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 6 ani;

(3) Acțiunile prevăzute la alin.(1) sau (2), săvârșite:

a) cu primirea de bunuri sau avantaje în proporții deosebit de mari;

b) în interesul unui grup criminal organizat sau al unei organizații criminale,

se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 7 ani cu amendă în mărime de la 500 la 1500 unități convenționale”.

Însă, în procesul dezbaterilor pentru adoptarea Legii nr.38/2013 s-a ales că art.326 „Traficul de influență” din Codul penal este aplicabil și în domeniul sportului. Iată de ce, s-a opinat că suplینirea legii penale cu art.395 „Traficul de influență în sport” nu este necesară [50].

⁵ Însă, eu este și cazul infracțiunilor prevăzute la art.242¹ și 242² CP RM. Dar, în studiul de față nu vom insista asupra acestui aspect, întrucât excede coordonatele obiectului de investigație.

Așa stând lucrurile, sondând doctrina juridică, sesizăm că art.184 din Codul penal al Federației Ruse [18] (normă corespondentă cu art.242¹ CP RM) este atribuit de unii autori la grupul infracțiunilor de corupție [19, p.36; 20, p.101; 21, p.315; 22, p.429; 23, p.278-273; 24, p.190], chiar dacă acest articol este localizat în Capitolul dedicat infracțiunilor economice. Totuși, o atare poziție (care, de altfel, nu este valabilă în contextul cadrului normativ autohton) este nutrită de prevederi legislative diferite. Or, norma enunțată, pe lângă incriminarea constrângerii, determinării sau înțelegerii prealabile în scopul influențării rezultatelor competițiilor sportive oficiale sau a concursurilor comerciale, stabilește răspunderea și pentru transmiterea (precum și pentru acțiunea corespunzătoare – primirea (alin.(3) art.184 din Codul penal al Federației Ruse)) unui sportiv, arbitru, antrenor, conducător al unei echipe sportive, altui participant sau organizatorului unei competiții sportive (inclusiv lucrătorului acestuia), precum și membrului juriului, participantului sau organizatorului unui concurs comercial de bani, valori mobiliare, alte bunuri, precum și oferirea de servicii în scopul anterefert.

Din considerente de rigurozitate științifică, apreciem că respectivul model legislativ reprezintă o juxtapunere parțială între art.242¹ CP RM – pe de o parte, și art.333 și 334 CP RM – pe de altă parte.

În acest segment de cercetare, pentru acuratețe juridică și în vederea neadmiterii unor confuzii, este nevoie să remarcăm că luarea de mită de către un participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat cade sub incidența art.333 CP RM, exprimându-se în pretinderea, acceptarea sau primirea, personal sau prin mijlocitor, de către un participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin, pentru sine sau pentru o altă persoană, sau în acceptarea unor oferte ori promisiuni din partea acestora pentru a îndeplini sau nu, pentru a întârzia sau a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în cadrul unui eveniment sportiv sau al unui eveniment de pariat.

Corelativ, pentru darea de mită unui participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat este stabilită răspunderea penală în baza art.334 CP RM, concretizându-se în promisiunea, oferirea sau darea, personal sau prin mijlocitor, unui participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin, pentru sine sau pentru o altă persoană, pentru a îndeplini sau nu, pentru a întârzia sau a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în cadrul unui eveniment sportiv sau al unui eveniment de pariat.

Sub acest aspect, punem sub lupa analizei următoarea speță (ilustrativă) din practica judiciară: *la 27 februarie 2015, T.S. și P.B., acționând în baza unor înțelegeri anterior prestabilite, au organizat prin intermediul lui H.I. o întâlnire cu vicepreședintele Federației de Fotbal din Moldova T.I., care a avut loc în incinta Centrului Comercial „Malldova” din mun. Chișinău, str. Arborilor, 21. În cadrul discuției T.S. și P.B. au promis acestuia din urmă 50 000 de dolari SUA, care, conform cursului oficial stabilit de Banca Națională a Moldovei, constituiau 925 000 de lei, în scopul de influența jucătorii (sublinierea ne aparține – n.a.) echipei naționale de fotbal de juniori (sub 21 de ani) a Republicii Moldova, astfel încât aceștia să piardă cu anumit scor meciul cu naționala Regatului Belgian, eveniment sportiv care urma să se desfășoare la 30 martie 2015.*

În continuarea intențiilor lor, aceștia, la 03 martie 2015, ora 13.00, au organizat o întâlnire suplimentară cu T.I. în cafeneaua „Geografica” din mun. Chișinău, str. Veronica Micle, 1/1. În cursul discuțiilor, în scopul de a-l determina pe T.I. să se implice în vederea influențării jucătorilor, i-au promis că vor organiza pariarea banilor promiși pe meciul care urma să fie trucat și că beneficiile îi vor aparține în exclusivitate lui. La fel, i-au solicitat lista jucătorilor care urmau să joace acel meci și întâlniri cu fotbaliștii care vor juca pe post de fundaș și portar. În vederea confirmării intențiilor lor, aceștia i-au transmis lui T.I. 500 de dolari SUA, care, conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei, constituiau 9100 de lei, și un Iphone 6.

La 19 martie 2015, T.S. și P.B. au organizat o întâlnire în incinta restaurantului „Pekin” din mun. Chișinău, str. Pușkin, 16, cu M.R., portarul echipei naționale de juniori de fotbal a Republicii Moldova. Aceștia i-au cerut lui M.R. să piardă la o diferență de cel puțin trei goluri, neapărat în prima repriză, și să provoace o lovitură de la 11 metri, fapt pentru care inițial i-au transmis 300 de dolari SUA și i-au promis că vor organiza transferul acestuia la o echipă dintr-un campionat din vestul Europei. Iar lui T.I., vicepreședintele Federației de Fotbal, i-au transmis 4250 de dolari SUA, care, conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei, constituiau 82810 lei, în vederea organizării întâlnirii cu fundașii echipei naționale de fotbal [25, pct.9].

Din perspectiva acestui caz practic, semnalăm că art.242¹ CP RM pare a fi o normă specială în raport cu art.334 CP RM⁶. *In concreto*, promisiunea, oferirea sau darea, personal sau prin mijlocitor, unui participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin, pentru sine sau pentru o altă persoană (ipoteză prevăzută la art.334 CP RM) creează falsa impresie că reprezintă un caz particular al influențării unui participant la un eveniment sportiv sau la un

⁶ Asupra relației dintre art.242¹ și 334 CP RM vom reveni într-un alt studiu.

eveniment de pariat (ipoteză menționată la art.242¹ CP RM). Însă, aceasta este numai o aparență, întrucât, în realitate, așa cum a demonstrat, judicios, V.Stati [26, p.106; 27, p.8; 28, p.180; 29, p.221], în sensul art.242¹ CP RM, influențarea unui participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat nu se poate manifesta în promisiunea, oferirea sau darea de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă ce nu i se cuvin unui asemenea participant. Or, în conjunctura art.242¹ CP RM, „influențarea unui participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat se poate concretiza în: aplicarea violenței; înșelare; intimidare; amenințare; măgulire; provocarea sentimentului de răzbunare, a invidiei etc.; determinarea pe altă cale ilegală. Indiferent de forma pe care o îmbracă, influențarea presupune întotdeauna realizarea unei acțiuni asupra unui participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat, nu o simplă tolerare de către făptuitor a intenției de comitere de către participantul la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat a unor acțiuni care ar produce un efect viciat asupra respectivului eveniment” [30, p.109]. Pe cale de consecință, atât art.242¹ CP RM, cât și art.334 CP RM au sfere de aplicare distincte.

Păstrând firul logic, reflectăm că dacă T.I. (fiind persoana care gestionează o organizație nestatală – Federația de Fotbal din Moldova) din speța exemplificată ar fi recurs la influențarea jucătorilor echipei naționale de fotbal de juniori (sub 21 de ani) a Republicii Moldova, exteriorizându-se prin aplicarea violenței (a cărei grad de intensitate nu ar trebui să excedă violența sancționată de art.78 din Codul contravențional – vătămare neînsemnată sau ușoară a integrității corporale); înșelare; intimidare; amenințare; măgulire; provocarea sentimentului de răzbunare, a invidiei etc.; determinarea pe altă cale ilegală (cu excepția promisiunii, oferirii sau dării de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă ce nu i se cuvin participanților la competiția preconizată), acțiunile acestuia ar fi fost calificate potrivit alin.(2) art.242¹ CP RM. Este limpede că astfel de indici lipsesc în cazul analizat. Concomitent, se reține că, în primul rând, făptuitorii T.S. și P.B. (care au acționat de comun acord în baza unei înțelegeri prealabile în calitate de coautori) i-au promis lui T.I. suma de 50 000 de dolari SUA (deși, efectiv i-au transmis 4750 de dolari SUA (în două tranșe) și un telefon mobil) în vederea influențării participanților la un eveniment sportiv, astfel încât aceștia să piardă cu un anumit scor meciul de fotbal cu echipa națională a Regatului Belgian, eveniment sportiv care urma să se desfășoare în imediată apropiere. Mai apoi, făptuitorii i-au transmis lui M.R., portarul echipei naționale de juniori de fotbal a Republicii Moldova, 300 de dolari SUA și i-au promis organizarea unui transfer la o echipă dintr-un campionat din vestul Europei, pentru ca acesta să piardă la o diferență de cel puțin trei goluri (neapărat în prima repriză) și să provoace o lovitură de la 11 metri. În fine, T.S. și P.B. preconizau și o întâlnire cu fundașii echipei naționale de fotbal – intuim, pentru a le promite că le vor da bunuri, le vor oferi servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă ce nu li se cuvin ca să aibă o prestație proastă în cadrul meciului de fotbal în discuție, pentru a se atinge scorul dorit de făptuitori. Astfel, translatând în limbaj juridic, reiese că făptuitorii au dat mită unui participant la un eveniment sportiv (M.R.) și unei persoane care gestionează o organizație nestatală (T.I.). Din aceste motive, înclinăm a crede că acțiunile lui T.S. și P.B. se circumscriu, în drept, normei fixate la lit.a) alin.(3) art.334 CP RM. În paralel, constatăm că intenția făptuitorilor nu a fost dusă până la capăt. Or, aceștia urmau să mai transmită și alte tranșe din sumele promise, să aibă o întâlnire și cu alți participanți la respectivul eveniment sportiv. Totodată, se pare că se dorea și plasarea unor mize pe meciul de fotbal menționat (adică, pe un eveniment sportiv care, în același timp, este și un eveniment de pariat, având o dublă semnificație juridică) la casele de pariuri.

În contextul celor elucidate, accentuăm că și domeniul sportului este infestat de fenomenul corupției. Desigur, aceasta nu are să însemne *eo ipso* că manipularea unui eveniment sau pariurile aranjate reprezintă o formă a corupției. Implicit, această aserțiune ne este consolidată și de următorul pasaj din Preambulul⁷ Convenției Consiliului Europei privind manipularea în competițiile sportive⁸ din 18 septembrie 2014 [31], în

⁷ În pofida faptului că adesea se vehiculează cu afirmația stereotipică, conform căreia preambulul unui act normativ ar constitui mostre de banalitate, baliverne juridice sau plăsmuiri de fațadă, formulele conținute în el au o semnificație juridică aparte. Acesta conține, de cele mai multe ori, dispoziții de fond care pot fi lesne asemuite unor idei călăuzitoare, întrucât sunt susceptibile să contureze întreaga filosofie a actului normativ și pot ajuta la interpretarea textelor propriu-zise cuprinse în actul normativ (fie național sau internațional).

⁸ De observat că unii autori utilizează pe post de sinonime conceptele „aranjarea meciurilor”, „manipularea rezultatelor sportive” sau „manipularea competițiilor sportive” [51, p.287]. Izvorul unor astfel de diversificări se trage din inconsecvența terminologică admisă chiar de unele structuri ale Uniunii Europene sau ale Consiliului Europei, care în diferite acte destinate abordării fenomenului aranjării meciurilor relaționate sau nu cu pariurile sportive operează cu conceptele prenotate. Însă, replicând, vom afirma că sinonimia în plan normativ este patogenă. Chiar nu înțelegem rațiunea (dacă există vreuna) pentru care, în situații de același fel, se optează uneori pentru exprimări apropiate, dar totuși nu identice. În astfel de ipoteze, ar trebui să existe un control mai riguros al exprimării normative, urmărindu-se unificarea și standardizarea formulărilor legale, iar nu diversificarea acestora (oricât de obositoare ar fi repetitivitatea emergentă), căci s-a arătat, cu drept cuvânt, că limbajul juridic nu țintește către idealurile celui literar [52, p.525]. Mai ales, această concluzie este valabilă pentru legiuitorul autohton.

care se atenționează că aplicarea uniformă a principiilor unei bune guvernante și etici în sport este un factor semnificativ pentru a ajuta la eradicarea corupției, a manipulării competițiilor sportive și a altor tipuri de practici incorecte în sport.

Prin urmare, putem conchide că imaginea sportului poate fi periclitată prin: 1) corupție; 2) manipularea competițiilor sportive⁹ și 3) alte tipuri de practici incorecte.

Aceeași concluzie își găsește suport normativ și în actele unor organizații sportive ce reglementează răspunderea disciplinară pentru încălcarea eticii în sport.

Astfel, Codul disciplinar al Federației Internaționale de Fotbal (FIFA) (ediția 2011) edictează răspunderea pentru corupție [32, art.62]. Subsecvent, Codul de etică al FIFA (ediția 2012) instituie la art.25 prohibiția persoanelor vizate de acest Cod să ia parte, direct sau indirect, ori să se implice pe altă cale în pariuri, în loterii, în jocuri de noroc sau în alte asemenea evenimente ori tranzacții legate de meciurile de fotbal. La fel, nu le este permis să ia parte, activ sau pasiv, în activitatea unor companii, societăți, organizații etc., care stimulează, propagă, organizează sau dirijează astfel de evenimente sau tranzacții [33].

La rândul său, Regulamentul disciplinar al Uniunii Asociațiilor Europene de Fotbal (UEFA) (ediția 2016) distinge, *inter alia*, între fapte ce afectează integritatea sportului, precum aranjarea meciului, corupere, mituire și participarea, în mod direct sau indirect, în pariuri sau activități similare legate de competiții sportive [34].

În același spirit, Codul disciplinar al Federației Moldovenești de Fotbal (FMF) [35] prevede la art.60 răspunderea pentru corupție (exprimată în oferirea, promiterea sau acordarea unui avantaj nejustificat unui organ FMF, unui oficial de meci, unui jucător sau unui oficial din partea sa sau a unei părți terțe în încercarea de a-l instiga la violarea regulamentelor FMF). Subsidiar, art.76 din actul prenotat sancționează manipularea rezultatelor meciului (*id est* participarea la denaturarea rezultatului unui meci într-un mod care contravine eticii sportive).

Adițional, Regulamentul disciplinar al Federației Române de Fotbal (ediția actualizată din 2016) instituie răspunderea pentru: corupție, participarea directă sau indirectă la pariuri, manipularea rezultatelor unui joc [36].

Noianul unor astfel de prevederi (diferențiate) poate continua. Totuși, în urma acestui periplu prin reglementările relevante adoptate sub egida unor organizații sportive, raționând *mutatis mutandis*, deducem că faptele de manipulare a unui eveniment sau de pariuri aranjate au individualitatea lor care le deosebesc de amalgamul infracțiunilor de corupție.

Într-o altă consecutivitate de idei, pentru a fi și mai convingători, relevăm că pentru a atribui o infracțiune sau alta la categoria celor de corupție este ineluctabil ca aceasta să corespundă trăsăturilor definitorii ale corupției. Așa fiind, vom recurge la acest (ultim) test punând în balanță infracțiunile de manipulare a unui eveniment și de pariuri aranjate.

Pe această filieră, reținem că corupția¹⁰ se aseamănă cu o prismă cu multiple fațete, care poate fi privită din mai multe unghiuri [37, p.7]. Cu toate acestea, în prezenta investigație ne interesează valența juridică a termenului. Astfel, într-o percepție, cuvântul „corupție” caracterizează o anumită conduită a oricărui funcționar care își comercializează atributele funcției și încrederea acordată de societate, primind în schimb bani ori alte foloase [38, p.345]. *Ad similes* se expune și Gh.Ivan [39, p.177].

Singraful V.Cușnir consideră corupția, în esența sa, ca reprezentând un abuz de funcție în scopul obținerii unor avantaje materiale, bunuri sau a altor foloase [40, p.15].

⁹ Între altele, la art.3 din Convenția Consiliului Europei privind manipularea în competițiile sportive din 18 septembrie 2014 se ilustrează *expressis verbis* că „manipularea competițiilor sportive” semnifică o înțelegere intenționată, acțiune sau omisiune care vizează o modificare necorespunzătoare a rezultatului sau cursului competiției sportive pentru a îndepărta în totalitate sau parțial tipul imprezibil al competiției sportive cu scopul de a obține un avantaj necuvenit pentru sine sau alții; „pariurile sportive” desemnează oricare pariu pe o miză cu valoare monetară în așteptarea unui premiu bănesc, supus unui incident nesigur și viitor relaționat cu o competiție sportivă. Iar în concordanță cu art.15 din Convenția prenotată, fiecare Parte va prevedea ca legislația sa națională să supună sancțiunilor penale (sublinierea ne aparține – *n.a.*) manipularea competițiilor sportive, în cazul în care sunt implicate practici de constrângere, de corupție și neonestie, după cum sunt definite în legislația națională.

¹⁰ În una dintre deciziile sale, Curtea Constituțională a României a etalat că: „Fenomenul corupției este considerat a fi una dintre cele mai grave amenințări cu privire la instituțiile statului de drept, democrație, drepturile omului, echitatea și justiția socială, cu efecte negative asupra activității autorităților și instituțiilor publice și asupra funcționării economiei de piață. Corupția se constituie într-un obstacol al dezvoltării economice a statului și compromite stabilitatea instituțiilor democratice și fundamentul moral al societății. În consecință, în ultima perioadă, politica penală declarată a statului a fost aceea de a intensifica eforturile în scopul adoptării unor acte normative în materia combaterii corupției, care, printre altele, să prevadă incriminarea coordonată a tuturor infracțiunilor de corupție la toate nivelurile autorităților și instituțiilor statului” [53; 54, p.13-27].

Într-o manieră apropiată, M.Vidaicu apreciază că „prin „corupție” se înțelege un abuz de putere în scopul obținerii de avantaje materiale sau alte foloase (onoruri, titluri, publicitate, exonerare de răspundere). De cele mai multe ori ea nu este decât un „banal contract” (este drept ilicit), care acționează principiului din dreptul roman *do ut des* (îți dau ca să-mi dai) și care se negociază și se desfășoară în condiții de clandestinitate și confidențialitate”, iar „prin „infrațiuni de corupție” autoarea discerne acele fapte ale unor funcționari publici (a se citi – persoane publice – *n.a.*) sau funcționari angajați în sectorul privat (a se citi – persoane care gestionează o organizație comercială, obștească sau altă organizație nestatală – *n.a.*), care constă în traficearea atribuțiilor specifice funcției deținute în schimbul unor foloase sau specularea în aceleași scopuri a influenței pe lângă funcționari, fapte prevăzute de legea penală” [41, p.116, 118].

După V.Dobrinoiu, infraunțiunile de corupție sunt toate acele infraunțiuni care se săvârșesc pentru obținerea unui avantaj sau profit material [42, p.9-12]. Însă, această deslușire este mult prea largă.

În fine, ajustând opinia lui S.Brînza cadrulul normativ în vigoare, reiese că, în general, așa-numitele infraunțiuni de corupție cuprind unele fapte prevăzute în Capitolul XV „Infraunțiuni contra bunei desfășurări a activității în sfera publică” și în Capitolul XVI „Infraunțiuni de corupție în sectorul privat” din Partea Specială a Codului penal [43, p.107].

Luând în calcul diferența de păreri referitoare la elucidarea conceptului „corupție” și, implicit, a conceptului „infraunțiuni de corupție”, precum și ghidându-ne de postulatul în acord cu care *omnis definitio periculosa est; parum est enim, ut non subverti posset*¹¹, considerăm util să apelăm la un reper a cărui autoritate nu poate fi tăgăduită. Ne referim la reperul legislativ, mai precis – la definiția noțiunii *sui generis* de „corupție” transată în art.2 al Legii cu privire la prevenirea și combaterea corupției, nr.90 din 25 aprilie 2008 [44]. Așadar, în consonanță cu articolul nominalizat, „corupție” semnifică fapta ilegală care afectează exercitarea normală a funcției și care constă fie în folosirea de către subiectul actelor de corupție sau al faptelor de comportament corupțional a funcției sale pentru solicitarea, primirea sau acceptarea, direct sau indirect, pentru sine sau pentru o altă persoană, a unor foloase materiale sau a unui avantaj necuvenit, fie în promisiunea, oferirea sau acordarea ilegală a unor asemenea foloase sau avantaje necuvenite subiecților actelor de corupție¹².

Din acest text de lege rezultă următoarele trăsături caracteristice ale corupției:

- este o faptă ilegală;
- afectează exercitarea normală a funcției;
- presupune folosirea de către subiectul actelor de corupție sau al faptelor de comportament corupțional a funcției sale;
  - se exprimă în solicitarea, primirea sau acceptarea, direct sau indirect, pentru sine sau pentru o altă persoană, a unor foloase materiale sau a unui avantaj necuvenit;
  - se poate înfățișa în promisiunea, oferirea sau acordarea ilegală a unor asemenea foloase sau avantaje necuvenite subiecților actelor de corupție.

Într-o strictă succesiune logică, este clar că aceste trăsături nu se pretează infraunțiunilor de manipulare a unui eveniment și de pariuri aranjate. Or, în cazul infraunțiunilor prevăzute la art.242¹ și 242² CP RM fapta nu se exprimă în solicitarea, primirea sau acceptarea, direct sau indirect, pentru sine sau pentru o altă persoană, a unor foloase materiale sau a unui avantaj necuvenit, fie în promisiunea, oferirea sau acordarea ilegală a unor asemenea foloase sau avantaje necuvenite. În opoziție, trăsăturile reliefate corespund infraunțiunilor statuate la art.181², 256, 324-326, 333 și 334 CP RM [45, p.85].

Față de cele ce preced, rezonăm că prin includerea de către autorii Proiectului de Lege nr.268/2016 a infraunțiunilor prevăzute la art.242¹ și 242² CP RM la categoria celor de corupție s-a transgresat cu desăvârșire art.2 (în partea ce se referă la redarea noțiunii de „corupție”) al Legii cu privire la prevenirea și combaterea corupției, nr.90 din 25 aprilie 2008, atestându-se o „ruptură” concepțională. Or, una dintre regulile de tehnică

¹¹ Acest postulat a fost ancorat în dreptul roman de jurisconsultul Lucius Iavolenus Priscus și în traducere ar semnifica: „definițiile sunt periculoase, fiindcă rare sunt cazurile când ele nu pot fi combătute”.

¹² Într-o versiune mai concisă era definită noțiunea de „corupție” în Strategia națională anticorupție pe anii 2011-2015, aprobată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.154 din 21 iulie 2011 [55], înțelegându-se prin aceasta utilizarea funcției, atribuțiilor ori însărcinărilor încredințate, proprii sau ale unei alte persoane, în sectorul public sau privat, în scopul obținerii de bunuri, de avantaje sau de alte foloase necuvenite, pentru sine sau pentru o altă persoană.

legislativă¹³ cu statut de axiomă ordonă că terminologia utilizată în actul elaborat trebuie să fie constantă și uniformă ca și în celelalte acte legislative, asigurându-se coerența, consecvența și echilibrul dintre reglementările concurente. A face abstracție de unele prevederi normative existente, precum și, mai generic spus, a sfida rigorile de tehnică legislativă ar echivala cu promovarea nihilismului juridic [46, p.85].

A *fortiori*, în Nota informativă ce însoțește Proiectul de Lege nr.268/2016 [47] nu se conține nicio rațiune (dacă există vreuna) pentru a justifica opțiunea de a raporta infracțiunile de manipulare a unui eveniment și de pariuri aranjate la categoria celor de corupție. Cu regret, nu li s-a reproșat acest amănunt negolită de noimă promotorilor Proiectului în cauză de către structurile endogene ale forului legiuitor¹⁴ care au prezentat avize la Proiectul respectiv și nu s-au îndoit de „înțelepciunea” amendamentului preconizat (în partea ce se referă la art.242¹ și 242² CP RM).

Concluzii

Sintetizând cele etalate *supra*, putem creiona următoarele *concluzii*:

1) cel mai probabil, în calitate de model de inspirație juridică pentru elaborarea art.123² din Proiectul de Lege nr.268/2016 a servit Legea României pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, nr.78 din 08 mai 2000;

2) actele normative internaționale dedicate materiei corupției nu conțin prevederi referitoare la infracțiunile de manipulare a unui eveniment sau de pariuri aranjate;

3) și domeniul sportului este infestat de fenomenul corupției. Totuși, aceasta nu are să însemne că faptele de manipulare a unui eveniment și/sau de pariuri aranjate reprezintă în sine o formă a corupției;

4) încurajarea, influențarea sau instruirea unui participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat să întreprindă acțiuni care ar produce un efect viciat asupra evenimentului respectiv, cu scopul de a obține bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, care nu i se cuvin, pentru sine sau pentru o altă persoană (art.242¹ CP RM), precum și fapta de pariere pe un eveniment sportiv sau pe un alt eveniment de pariat, fie informarea altor persoane despre existența unei înțelegeri în privința trucării acelui eveniment în intenția de a le determina să participe la pariul respectiv, săvârșită de către o persoană care cunoaște cu certitudine despre existența unei înțelegeri privind trucarea acelui eveniment (art.242² CP RM), nu se pliază normelor care stabilesc răspunderea penală pentru coruperea pasivă (art.324 CP RM); coruperea activă (art.335 CP RM), traficul de influență (art.326 CP RM), luarea de mită (art.333 CP RM) sau darea de mită (art.334 CP RM). Or, aceste prevederi incriminatoare au sfere diferite de acțiune;

5) pentru a fi susceptibilă atribuirea unei infracțiuni sau altei la categoria celor de corupție este ineluctabil ca aceasta să corespundă trăsăturilor definitorii ale corupției;

6) este de esența corupției ca aceasta să se exprime fie în solicitarea, primirea sau acceptarea, direct sau indirect, pentru sine sau pentru o altă persoană, a unor foloase materiale sau a unui avantaj necuvenit, fie în promisiunea, oferirea sau acordarea ilegală a unor asemenea foloase sau avantaje necuvenite;

7) indubitabil, infracțiunile prevăzute la art.242¹ și 242² CP RM nu se grefează trăsăturilor definitorii ale corupției, acestea având individualitatea lor și se deosebesc de amalgamul infracțiunilor de corupție;

8) și o ultimă concluzie: optica de a raporta infracțiunile de manipulare a unui eveniment și de pariuri aranjate la categoria celor de corupție nu este fundamentată și eludează noțiunea *sui generis* de „corupție” redată în art.2 al Legii cu privire la prevenirea și combaterea corupției, nr.90 din 25 aprilie 2008. Tocmai de aceea, este necesar de a abandona o astfel de concepție.

Referințe:

1. Proiectul Legii privind modificarea și completarea unor acte legislative (Codul penal – art. 55, 60, 64 ș.a.; Codul de procedură penală – art. 1328 ș.a.). [Accesat: 30.03.2017] Disponibil: [http://parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelelegislative/ tabid/61/LegislativId/3289/language/ro-RO/Default.aspx](http://parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelelegislative/tabid/61/LegislativId/3289/language/ro-RO/Default.aspx)
2. BRÎNZA, S., STATI, V. Observații critice pe marginea Proiectului de Lege nr.268/2016. În: *Актуальные научные исследования в современном мире: XXI Международная научная конференция, 26-27 января 2017 г., Переяслав-Хмельницкий: Сборник научных трудов, 2017, Выпуск 1(21), Часть 4, с.82-96. ISSN 2524-0986*

¹³ Printr-un *obiter dictum*, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a tălmăcit că „prin reglementările de tehnică legislativă, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvată ale fiecărui act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară” [56, pct.109].

¹⁴ Este vorba despre Comisia juridică, numiri și imunități, precum și despre Direcția Juridică din cadrul Parlamentului Republicii Moldova.

3. Legea României pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, nr.78 din 08 mai 2000. În: *Monitorul Oficial al României*, 2000, nr.219.
4. Codul penal al României, nr.286 din 17 iulie 2009. În: *Monitorul Oficial al României*, 2009, nr.510.
5. The United Nations Convention against Corruption of 31 October 2003. [Accesat: 30.03.2017] Disponibil: <http://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/Publications/Convention/08500E.pdf>
6. Criminal Law Convention on Corruption. [Accesat: 30.03.2017] Disponibil: <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/html/173.htm>
7. Legea Republicii Moldova pentru modificarea și completarea unor acte legislative, nr.38 din 21 martie 2013. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2013, nr.75-81.
8. The United Nations Convention against Corruption of 31 October 2003. [Accesat: 30.03.2017] Disponibil: <http://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/Publications/Convention/08500E.pdf>
9. JONES, K.L. The Applicability of The „United Nations Convention against Corruption” to The Area of Sports Corruption (Match-Fixing). In: *The International Sports Law Journal*, 2012, iss.3-4, p.57-59. ISSN 1567-7559
10. VAILLANT, A., ADEKUNLE, A., PARK, J.Y., et al. *Criminalization Approaches to Combat match-fixing and Illegal/Irregular Betting: A Global Perspective*. Lausanne / Vienna: International Olympic Committee and The United Nations Office on Drugs and Crime, 2013. 319 p.
11. WEISE, N., DEHN, J., BRANDAU, H. *Sprijinirea schimbului de bune practici în domeniul investigării și judecării faptelor de (mare) corupție: Raport final*. București: Proiect finanțat de Uniunea Europeană, 2010. 140 p.
12. Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind „Dezvoltarea dimensiunii europene a sportului” din 18 ianuarie 2011. COM(2011) 12 final. [Accesat: 30.03.2017] Disponibil: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0012:FIN:RO:PDF>
13. Recomandare de Decizie a Consiliului din 13 noiembrie 2012 de autorizare a Comisiei Europene să participe, în numele Uniunii Europene, la negocierile referitoare la o Convenție internațională a Consiliului Europei privind lupta împotriva manipulării rezultatelor sportive. COM/2012/0655/final. [Accesat: 30.03.2017] Disponibil: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX:52012PC0655>
14. Corupția în sport. În: *Jurnal de Cercetare Anticorupție*, 2013, nr.77. [Accesat: 30.03.2017] Disponibil: <http://www.businessintegrity.ro/sites/default/files/fileuploads/newsletter/77%20-%20Coruptia%20in%20sport.pdf>
15. RENIȚĂ, Gh. *Manipularea unui eveniment și pariurile aranjate: locul art.242¹ și 242² în cadrul Părții Speciale a Codului penal al Republicii Moldova*. În: Integrare prin cercetare și inovare. Conferință științifică națională cu participare internațională (Chișinău, 10-11 noiembrie). Rezumate ale comunicărilor. Științe juridice, științe economice. Chișinău: CEP USM, 2015, p.18-21. ISBN 978-9975-71-703-8
16. GAVAJUC, S. *Răspunderea penală pentru remunerații ilicite în îndeplinirea lucrărilor de servizie a populației: Autoreferatul tezei de doctor în drept*. Chișinău, 2016. 30 p.
17. STATI, V. Primirea unei remunerații ilicite pentru îndeplinirea lucrărilor legate de servizarea populației. În: *Materialele Conferinței internaționale „Prevenirea și combaterea corupției în Republica Moldova: aspecte teoretice și practice”*. Chișinău: Transparency International, Bons Office, 2004, p.100-106. ISBN 9975-9851-7-3
18. Уголовный кодекс Российской Федерации. В: *Собрание Законодательства Российской Федерации*, 1996, № 25.
19. АЛЕКСЕЕВА, А.П. Понятие профессионального спортивного соревнования как уголовно-правовой категории (ст.184 УК РФ). В: *Уголовно-правовые аспекты борьбы с преступностью в сфере спорта: Материалы Всероссийской научно-практической конференции (18 марта 2011 г.)*. Омск: Омская академия МВД России, 2011, с.33-37. ISBN 978-5-88651-510-7
20. ГРИБОВ, А.С. Пробелы в регламентации отдельных признаков оказания противоправного влияния на результаты спортивных соревнований или зрелищных коммерческих конкурсов (ст.184 УК РФ). В: *Юридическая наука*, 2014, № 2, с.100-102. ISSN 2220-5500
21. ДВОРЕЦКИЙ, М.Ю., НЕНАХОВА, А.С. Уголовная ответственность за подкуп участников и организаторов профессиональных спортивных соревнований и зрелищных коммерческих конкурсов: проблемы теории и практики применения. В: *Вестник Томского государственного университета. Серия «Гуманитарные науки. Право»*, 2011, Выпуск 4 (96), с.311-316. ISSN 1810-0201
22. НАУМОВ, А.В. *Российское уголовное право: Курс лекций: В 3 томах. Том 3: Особенная часть: (гл. XI-XXI)*. 4-е изд., перераб. и доп. Москва: Волтерс Клувер, 2007. 656 с. ISBN 5-466-00313-0
23. НЕНАХОВА, А.С. Подкуп участников и организаторов профессиональных спортивных соревнований и зрелищных коммерческих конкурсов как один из видов преступлений коррупционной направленности. В: *Актуальные проблемы уголовного права, уголовного процесса, криминологии и уголовно-исполнительного права: теория и практика: Материалы Международной научно-практической конференции (Тамбов, 10-11 апреля 2012 г.)*. Тамбов: Дом ТГУ им. Г.Р. Державина, 2012, с.278-283. ISBN 978-5-89016-795-8
24. ИВАНОВ, А.С. Оказание противоправного влияния на результат официального спортивного соревнования или зрелищного коммерческого конкурса как преступление коррупционной направленности. В: *Юридическая наука и правоохранительная практика*, 2014, №2 (28), с.188-194. ISSN 1998-6963

25. Decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2015. Dosarul nr.1a-1537/15. [Accesat: 30.03.2017] Disponibil: http://instante.justice.md/apps/hotariri_judecata/inst/cac/get_decision_doc.php?decision_key=936045FF-C4BA-E511-A1AB-005056A5D154&case_title=Dosar-02-1a-17611-16092015-909
26. STATI, V. Luarea de mită de către un participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat. Darea de mită unui participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat. Analiză de drept penal. În: *Revista științifică a USM „Studia Universitatis Moldaviae”. Seria „Științe sociale”, 2013, nr.8(68), p.96-106. ISSN 1814-3199*
27. STATI, V. Infrațiunea de manipulare a unui eveniment (art.242¹ CP RM): studiu de drept penal. Partea II. În: *Revista Națională de Drept, 2013, nr.12, p.7-12. ISSN 1811-0770*
28. STATI, V. *Infrațiuni economice: Note de curs*. Chișinău: CEP USM, 2014. 530 p. ISBN 978-9975-71-520-1
29. STATI, V. *Infrațiuni economice: Note de curs*. Ediția a II-a, revăzută și actualizată. Chișinău: CEP USM, 2016. 622 p. ISBN 978-9975-71-807-3
30. BRÎNZA, S., STATI, V. *Tratat de drept penal. Partea Specială. Vol.II*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2015. 1300 p. ISBN 978-9975-53-468-0
31. Council of Europe Convention on the Manipulation of Sports Competitions of 18 September 2014. [Accesat: 30.03.2017] Disponibil: <http://www.coe.int/tu/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/09000016801cdd7e>
32. FIFA Disciplinary Code (2011 edition). [Accesat: 30.03.2017] Disponibil: <http://resources.fifa.com/mm/document/affederation/administration/50/02/75/discoinhalte.pdf>
33. FIFA Code of Ethics (2012 edition). [Accesat: 30.03.2017] Disponibil: https://resources.fifa.com/mm/document/affederation/administration/50/02/82/codeofethics_v211015_e_neutral.pdf
34. UEFA Disciplinary Regulations. Edition 2016. [Accesat: 30.03.2017] Disponibil: https://www.uefa.org/MultimediaFiles/Download/Regulations/uefaorg/UEFACompDisCases/02/37/00/86/2370086_DOWNLOAD.pdf
35. Codul disciplinar al Federației Moldovenești de Fotbal. [Accesat: 30.03.2017] Disponibil: <http://www.fmf.md/sites/default/files/2016-11/documents/CODUL%20DISCIPLINARCODUL%20DISCIPLINAR.pdf>
36. Regulamentul disciplinar al Federației Române de Fotbal. [Accesat: 30.03.2017] Disponibil: http://frf.ro/uploads/file/RD%20actualizat%2012_2016.pdf
37. UȘVAT, C.-Fl. *Infrațiunile de corupție în contextul reglementărilor europene*. București: Universul Juridic, 2010. 648 p. ISBN 978-973-127-306-8
38. NISTOREANU, Gh., BOROI, Al., DOBRINOIU, V. et al. *Drept penal: Partea Specială*. București: Europa Nova, 1997. 736 p. ISBN: 973-9183-46-8
39. *Explicațiile noului Cod penal. Vol. IV. Articolele 257-366 / Coordonatori: ANTONIU, G., TOADER, T*. București: Universul Juridic, 2016. 892 p. ISBN 978-606-673-341-0
40. CUȘNIR, V. *Corupția: reglementări de drept; activități de prevenire și combatere. Partea I*. Chișinău: Academia de Poliție „Ștefan cel Mare”, 1999. 155 p. ISBN 9975-9549-8-7
41. VIDAICU, M. Infrațiunile de corupție în lumina legislației naționale și convențiilor internaționale. În: *Materialele Conferinței internaționale „Prevenirea și combaterea corupției în Republica Moldova: aspecte teoretice și practice”*. Chișinău: Transparency International, Bons Office, 2004, p.114-125. ISBN 9975-9851-7-3
42. DOBRINOIU, V. *Corupția în dreptul penal român*. București: Atlas Lex, 1995. 336 p. ISBN 973-96852-6-9
43. BRÎNZA, S. Dobândirea ilicită a foloaselor necuvenite: faptă contra patrimoniului sau faptă de corupție? În: *Materialele Conferinței internaționale „Prevenirea și combaterea corupției în Republica Moldova: aspecte teoretice și practice”*. Chișinău: Transparency International, Bons Office, 2004, p.107-113. ISBN 9975-9851-7-3
44. Legea cu privire la prevenirea și combaterea corupției, nr.90 din 25 aprilie 2008. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2008, nr.103-105.
45. BRÎNZA, S., STATI, V. Observații critice pe marginea Proiectului de Lege nr.268/2016. În: *Актуальные научные исследования в современном мире: Сборник научных трудов XXI-ой Международной научной конференции, 26-27 января 2017 г., Переяслав-Хмельницкий: 2017, Выпуск 1(21), Часть 4, p.82-96. ISSN 2524-0986*
46. Ibidem.
47. Notă informativă la Proiectul Legii privind modificarea și completarea unor acte legislative (Codul penal – art. 55, 60, 64 ș.a.; Codul de procedură penală – art. 1328 ș.a.). [Accesat: 30.03.2017] Disponibil: <http://parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelelegislative/tabid/61/LegislativId/3289/language/ro-RO/Default.aspx>
48. Legea Republicii Moldova pentru ratificarea Convenției ONU împotriva corupției, nr.158 din 06 iulie 2007. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2007, nr.103-106.
49. Proiectul de Lege nr.1246 din 08 iunie 2012 pentru modificarea și completarea Codului penal nr.985-XV din 18 aprilie 2002. [Accesat: 30.03.2017] Disponibil: <http://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelelegislative/tabid/61/LegislativId/1230/Defa-ult.aspx>
50. Stenograma ședinței plenare a Parlamentului Republicii Moldova din 06 decembrie 2012. [Accesat: 30.03.2017] Disponibil: <http://parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=1i2weavnbpw%3d&tabid=128&mid=506&language=ro-RO>

51. ZAKSAITE, S. Match-Fixing: The Shifting Interplay Between Tactics, Disciplinary Offence and Crime. In: *The International Sports Law Journal*, 2013, vol.13, iss.3-4, p.287-293. ISSN 1567-7559
52. DUNEA, M. Unele probleme privind semnificația normativă a expresiei „pedeapsă prevăzută de lege”. În: *Intrarea în vigoare a noilor coduri. O primă evaluare: Comunicări prezentate la Sesiunea științifică a Institutului de Cercetări Juridice* (15 aprilie 2016, București). București: Academia Română, Institutul de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu”, p.520-529. ISBN CD: 978-606-673-838-5
53. Decizia Curții Constituționale a României nr.2 din 15 ianuarie 2014 cu privire la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.I pct.5 și art.II pct.3 din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative și a articolului unic din Legea pentru modificarea art.253¹ din Codul penal. În: *Monitorul Oficial al României*, 2014, nr.71.
54. SAFTA, M., COSTINESCU, S.M., KÁROLY, B. et al. *Decizii relevante ale Curții Constituționale: 2014-2015. Vol.I.* București: Universul Juridic, 2016. 654 p. ISBN 978-606-673-847-7
55. Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova pentru aprobarea Strategiei naționale anticorupție pe anii 2011-2015, nr.154 din 21 iulie 2011. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2011, nr.166-169.
56. Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova pentru controlul constituționalității Legii nr.261 din 1 noiembrie 2013 cu privire la Colegiul Medicilor din Republica Moldova (Sesizarea nr.16a/2014), nr.13 din 15 mai 2015. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2015, nr.241-246.

Prezentat la 05.04.2017